

2019-04-18

PERSBERICHT

Links:

[Algemene informatie](#)

Sanering van de Belgische overheidsfinanciën vertraagde in 2018

- **Het overheidstekort daalde licht, tot 0,7 % bbp, dankzij de conjunctuurverbetering, alsook de krachtige werkgelegenheidscreatie, de lagerenteomgeving en tijdelijke factoren.**
- **De overheidsschuld liep terug tot 102 % bbp, door het grote primaire overschot en het positieve verschil tussen de nominale bbp-groei en de impliciete rente op de overheidsschuld.**

Vandaag, donderdag 18 april 2019, publiceert het Instituut voor de nationale rekeningen (INR) de tabellen die worden opgesteld voor de notificatie van het overheidstekort en de overheidsschuld aan de Europese Commissie in het kader van de [procedure bij buitensporige tekorten](#) (PBT) die tweemaal per jaar plaatsvindt, in april en in oktober.

De PBT-tabellen zijn in overeenstemming met de traditionele statistieken betreffende de overheidsfinanciën, die eveneens vandaag worden verspreid via de database [NBB.Stat](#). Die statistieken zijn opgesteld conform het Europees Systeem van Rekeningen (ESR 2010) en geven een eerste voorlopige raming van de ontvangsten, de uitgaven, het financieringssaldo en de geconsolideerde brutoschuld van de gezamenlijke overheid en haar deelsectoren voor het jaar 2018.

Gezamenlijke overheid

Het financieringssaldo van de overheid bedroeg in 2018 -0,7 % bbp, tegen -0,8 % bbp in het voorgaande jaar.

Na gedurende vier jaar te zijn gedaald, nam de ratio van de primaire uitgaven met 0,4 % bbp toe ten opzichte van 2017, tot 50,1 % bbp, terwijl de rentelasten met 0,2 % bbp terugliepen en uitkwamen op 2,3 % bbp. De ontvangsten stegen dan weer met 0,4 % bbp, tot 51,7 % bbp.

Het verloop van de primaire uitgaven in procenten bbp vloeit hoofdzakelijk voort uit de groei van de sociale uitkeringen, en met name die van de rustpensioenen, de stijging van de overdrachten aan het buitenland - terwijl het jaar 2017 was gekenmerkt door een tijdelijke vermindering van de bijdrage van België tot de begroting van de Europese Unie - en van de bruto-investeringen in vaste activa, met een forse toename van de investeringen van de lokale overheid gedurende het jaar van de lokale verkiezingen, alsook van die van de gemeenschappen en gewesten.

De afname van de rentelasten is voornamelijk een gevolg van de verdere daling van de impliciete rente, aangezien de (lage) rentetarieven op nieuwe uitgiffen onder de rente op vervallen effecten en leningen bleven.

De stijging van de ontvangsten is voornamelijk toe te schrijven aan de groei van de fiscale en parafiscale ontvangsten (+0,3 % bbp), terwijl de overige ontvangsten minder sterk toenamen (+0,1 % bbp). Het gunstige verloop van de fiscale en parafiscale ontvangsten vloeit vooral voort uit de vennootschapsbelasting - in dat verband

droeg de verhoogde belastingvermeerdering bij ontoereikende voorafbetalingen, net als vorig jaar, bij tot de stijging van de voorafbetalingen van de vennootschappen.

De overheidsschuld (Maastricht-definitie) beliep eind 2018 102,0 % bbp, dat is een inkrimping van 1,4 %-punt bbp ten opzichte van 2017, wat bevestigt dat de in 2015 ingezette vermindering van de overheidsschuld aanhoudt. De daling in 2018 was te danken aan de factoren die het verloop van de schuldgraad endogeen beïnvloeden, vooral dan het primair overschot. De daling werd versterkt doordat de nominale bbp-groei hoger uitkwam dan de impliciete rente op de overheidsschuld. De exogene factoren - dat zijn die welke een invloed hebben op de schuld, maar niet op het financieringssaldo - sorteerden daarentegen een licht opwaarts effect. Ze zijn met name het gevolg van boekhoudkundige factoren, in het bijzonder het feit dat de rentebetaling op kasbasis hoger was dan die op transactiebasis, die als referentie geldt voor de rentelasten in de overheidsrekeningen.

TABEL 1 **UITGAVEN, ONTVANGSTEN, SALDO EN SCHULD VAN DE OVERHEID VOLGENS DE PROCEDURE BIJ BUITENSPORIGE TEKORTEN**
(in € miljoen)

	2014	2015	2016	2017	2018
Totale uitgaven	221 143,7	220 888,8	225 423,2	228 945,0	235 976,4
(in % bbp)	(55,3)	(53,7)	(53,1)	(52,1)	(52,4)
Primaire uitgaven	208 087,2	208 441,3	213 348,9	218 080,4	225 821,6
(in % bbp)	(52,0)	(50,7)	(50,2)	(49,7)	(50,1)
waarvan:					
Bezoldigingen	50 890,3	51 157,0	52 371,8	53 995,8	55 208,1
Sociale uitkeringen	101 301,1	103 436,1	106 660,5	109 910,9	113 528,5
Bruto-investeringen in vaste activa	9 367,0	9 492,9	9 336,5	9 813,5	10 797,6
Rentelasten	13 056,5	12 447,5	12 074,3	10 864,6	10 154,8
(in % bbp)	(3,3)	(3,0)	(2,8)	(2,5)	(2,3)
Totale ontvangsten	208 746,6	211 069,4	215 198,0	225 300,8	232 880,4
(in % bbp)	(52,2)	(51,4)	(50,7)	(51,3)	(51,7)
waarvan:					
Fiscale en parafiscale ontvangsten	180 271,9	183 260,1	185 536,4	194 376,3	201 057,8
(in % bbp)	(45,1)	(44,6)	(43,7)	(44,3)	(44,6)
Financieringssaldo	-12 397,1	-9 819,4	-10 225,2	-3 644,2	-3 096,0
(in % bbp)	(-3,1)	(-2,4)	(-2,4)	(-0,8)	(-0,7)
Primair saldo	659,4	2 628,1	1 849,1	7 220,4	7 058,8
(in % bbp)	(0,2)	(0,6)	(0,4)	(1,6)	(1,6)
Overheidsschuld (Maastricht-definitie)	430 185,6	437 176,1	450 544,7	454 112,2	459 650,6
(in % bbp)	(107,5)	(106,4)	(106,1)	(103,4)	(102,0)
<i>p.m. Bbp</i>	<i>400 086,6</i>	<i>411 010,2</i>	<i>424 660,3</i>	<i>439 051,9</i>	<i>450 576,8</i>

Bron: INR.

Deelsectoren van de overheid

Het tekort van de gezamenlijke overheid is zowel aan de federale overheid als aan de gemeenschappen en gewesten toe te schrijven. De rekeningen van de lokale overheden en de sociale zekerheid waren vrijwel in evenwicht.

De neerwaartse herziening van de zogeheten autonomiefactor voor de vaststelling van de gewestelijke opcentiemen op de personenbelasting resulteerde in 2018 in een eenmalige correctie voor het te hoge

belastingbedrag dat sinds 2015 aan de gewesten werd gestort. Die correctie had een positief effect op het begrotingssaldo van de federale overheid en een negatieve impact op de saldi van de Vlaamse Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Die drie entiteiten, alsook de Franse Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, vertoonden een tekort. De andere, kleinere, entiteiten waren vrijwel in evenwicht.

Het begrotingsevenwicht voor de lokale overheid in 2018 kan verrassend lijken, gelet op de lokale verkiezingen in oktober, maar valt te verklaren door het hoge peil van de besparingen die sinds 2016 systematisch werden opgebouwd. Lokale verkiezingen gaan doorgaans immers gepaard met een toename van de investeringsuitgaven vanaf het jaar vóór de verkiezingen, waarbij die uitgaven een hoogtepunt bereiken tijdens het verkiezingsjaar, wat een negatieve invloed heeft op het financieringssaldo.

TABEL 2 FINANCIERINGSOVERSCHOT (+) /TEKORT (-) VAN DE DEELSECTOREN VAN DE OVERHEID VOLGENS DE PROCEDURE BIJ BUITENSPORIGE TEKORTEN

	2014	2015	2016	2017	2018
	(in € miljoen)				
Federale overheid (S.1311)	-10 208,9	-5 339,0	-10 973,2	-5 624,1	-748,4
Gemeenschappen en gewesten (S.1312)	-1 430,6	-5 721,9	115,4	418,4	-2 096,3
Lagere overheid (S.1313)	-667,1	452,7	899,3	868,6	-98,7
Instellingen van de sociale zekerheid (S.1314)	-90,5	788,8	-266,7	692,9	-152,6
Gezamenlijke overheid (S.13)	-12 397,1	-9 819,4	-10 225,2	-3 644,2	-3 096,0
	(in % bbp)				
Federale overheid (S.1311)	-2,6	-1,3	-2,6	-1,3	-0,2
Gemeenschappen en gewesten (S.1312)	-0,4	-1,4	0,0	0,1	-0,5
Lagere overheid (S.1313)	-0,2	0,1	0,2	0,2	0,0
Instellingen van de sociale zekerheid (S.1314)	0,0	0,2	-0,1	0,2	0,0
Gezamenlijke overheid (S.13)	-3,1	-2,4	-2,4	-0,8	-0,7

Bron: INR.

De bijdrage aan de geconsolideerde brutoschuld loopt sterk uiteen voor de vier deelsectoren, zowel in omvang als in verloop. Terwijl de bijdragen aan de schuld van de federale overheid en aan die van de gemeenschappen en gewesten in 2018 toenamen, daalde de bijdrage aan de schuld van de lokale overheid voor het vierde opeenvolgende jaar. De bijdrage aan de schuld van de sociale zekerheid bleef dan weer grotendeels negatief, hoewel in iets mindere mate dan in 2017, gezien de omvang van haar financiële activa ten aanzien van de federale overheid.

TABEL 3 BIJDRAGE AAN DE GECONSOLIDEERDE BRUTOSCHULD

	2014	2015	2016	2017	2018
	(in € miljoen)				
Federale overheid (S.1311)	360 012,3	367 386,6	380 142,4	384 714,6	389 153,4
Gemeenschappen en gewesten (S.1312)	48 595,6	48 843,5	57 092,8	57 101,3	58 216,8
Lagere overheid (S.1313)	24 688,4	24 072,3	23 908,7	23 401,0	23 152,5
Instellingen van de sociale zekerheid (S.1314)	-3 110,7	-3 126,2	-10 599,2	-11 104,7	-10 872,1
Gezamenlijke overheid (S.13)	430 185,6	437 176,1	450 544,7	454 112,2	459 650,6

Bron: INR.

De zesde staatshervorming, waarvan het begrotingsgedeelte overwegend in 2015 en voor het overige in 2016 in werking is getreden, heeft de gewestelijke opcentiemen op de personenbelasting ingevoerd.

Met betrekking tot de gewestelijke personenbelasting die sinds het aanslagjaar 2015 van kracht is, bestaat er een groot verschil tussen de ESR-aanrekening en de ermee gepaard gaande kasstromen. Het INR publiceert in deze persmededeling twee saldi voor de federale overheid en de gewesten: één volgens het concept van het ESR 2010 en een ander waarin de voorschotten op de gewestelijke opcentiemen zijn opgenomen. Voor meer bijzonderheden over de impact van de zesde staatshervorming wordt verwezen naar de nota '[Methodologische vernieuwingen](#)'.

Behalve in de Duitstalige Gemeenschap, die vrijwel een evenwicht bereikte, is het financieringssaldo in alle gemeenschappen en gewesten in 2018 verslechterd. Zoals reeds vermeld, had de registratie van de eenmalige factor die samenhang met de afrekeningen krachtens de bijzondere financieringswet in 2018 een sterk negatieve invloed op de saldi van de gewesten en een positieve op die van de federale overheid ten belope van € 1,6 miljard, waarvan respectievelijk € 1 017,6 miljoen voor de Vlaamse Gemeenschap, € 457,1 miljoen voor het Waals Gewest en € 151,8 miljoen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wanneer de gewestelijke personenbelasting wordt vervangen door de federale voorschotten in het kader van de personenbelasting, worden de saldi van de drie gewesten in 2018 licht neerwaarts beïnvloed.

TABEL 4 UITSPLITSING VAN HET FINANCIERINGSSALDO VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN

(in € miljoen)

	2014	2015	2016	2017	2018
Saldi ESR 2010					
Vlaamse Gemeenschap	-611,6	-3 192,4	-150,7	1 091,8	-705,2
Franse Gemeenschap	-214,1	-275,6	-65,8	-216,4	-250,9
Duitstalige Gemeenschap	-40,4	-131,8	-28,3	-34,7	-3,1
Waals Gewest	-711,2	-1 763,1	164,7	-323,5	-689,7
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	207,3	-323,2	145,2	-188,8	-370,3
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	-13,4	-15,8	10,9	23,3	-101,6
Franse Gemeenschapscommissie	12,3	7,3	24,8	15,5	8,6
Vlaamse Gemeenschapscommissie	-23,8	10,0	2,1	-2,3	-35,5
Niet-verdeelde entiteiten en statistische correctie	-35,5	-37,2	12,4	54,1	51,8
Totaal van de gemeenschappen en gewesten	-1 430,3	-5 721,8	115,4	418,9	-2 095,9
Saldi met inbegrip van de voorschotten op de gewestelijke opcentiemen					
Vlaamse Gemeenschap	-611,6	-363,9	-19,6	481,5	-714,5
Waals Gewest	-711,2	-449,8	-147,2	-264,2	-751,9
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	207,3	127,2	26,4	-132,0	-420,3
Totaal van de gemeenschappen en gewesten	-1 430,4	-1 129,5	-184,3	-75,3	-2 215,5
p.m. Federale overheid	-10 208,8	-9 931,4	-10 673,6	-5 130,1	-628,8

Bron: INR.

Technische nota's

A. De publicatie van de PBT-tabellen, in april en oktober, voldoet aan de bepalingen van Verordening (EG) nr. 479/2009 van de Raad van 25 mei 2009 betreffende de toepassing van het protocol betreffende de procedure bij buitensporige tekorten dat als bijlage bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Unie is gevoegd.

B. Drie maanden na het jaareinde bezorgt het INR een raming van de belangrijkste gegevens over de overheidsfinanciën aan de Europese Commissie. Het INR voldoet daarmee volledig aan de Verordening (EU) Nr. 549/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie, die de lidstaten verplicht de overheidsinkomsten en -uitgaven aan Eurostat te verschaffen. Die raming wordt opgesteld volgens dezelfde concepten die van toepassing zijn bij de gedetailleerde overheidsrekeningen. Het enige verschil met deze laatste is dat sommige beschikbare basisgegevens voorlopig zijn. De meer volledige informatie die voorhanden is bij de opstelling van de gedetailleerde rekeningen van de overheid, kan leiden tot herzieningen van die eerste voorlopige raming.